

سیمای صنعت، معدن و تجارت استان تا پایان

شهریور ۹۵

❖ وضع موجود و عملکرد واحدهای دارای پروانه بهره برداری:

- خراسان رضوی با ۵۷۰۱ واحد صنعتی فعال و سرمایه گذاری حدود ۱۱ هزار میلیارد تومان و اشتغال حدود ۱۸۶ هزار نفر از نظر تعداد و اشتغال پس از استانهای تهران و اصفهان رتبه سوم، و از حیث سرمایه گذاری در جایگاه هشتم (بعد از استانهای تهران، لرستان، اصفهان، خوزستان، مرکزی، آذربایجان شرقی و البرز) قرار گرفته است.

- ۶ درصد تعداد واحدها، و ۴ درصد سرمایه گذاری کل کشور و ۷ درصد اشتغال صنعتی کشور مربوط به استان خراسان رضوی است.

در سال ۹۴، تعداد ۳۴۷ فقره پروانه بهرداری با سرمایه گذاری ۷۹۷۸ میلیارد ریال، اشتغال ۵۸۴۰ نفر صادر گردیده است. پروانه های بهره برداری صادره استان در سال ۹۴ در مقایسه با مدت مشابه سال قبل از نظر تعداد ۲۸ درصد، سرمایه گذاری ۱۷ درصد و اشتغال ۲۸ درصد کاهش را نشان میدهد.

در بین پروانه های بهره برداری صادره در سال ۹۴ طرح تولید اسید سیتریک شرکت کشت و صنعت جوبین با سرمایه گذاری ۱۳۲۹ میلیارد ریال، طرح توسعه همراه با انتقال شرکت نیسان شرق با ۶۰۲ میلیارد ریال و شرکت کاشی فیروزه با سرمایه گذاری ۴۲۲ میلیارد ریال به ترتیب بیشترین سرمایه گذاری را داشته اند که نشان می دهد پروانه های بهره برداری صادره سال ۹۴ از واحدهای کوچک و متوسط بوده اند.

در بین پروانه های صادره سال ۹۴ در استان، بخش ساخت مواد و محصولات شیمیایی با سرمایه گذاری ۱۹۷۵ میلیارد ریال اختصاص ۲۵ درصد از کل سرمایه گذاری پروانه های بهره برداری صادره، بیشترین سهم را در بین صنایع داشته است.

- بیشترین اشتغال ایجاد شده در پروانه های بهره برداری صادره در گروه صنایع غذایی و آشامیدنی با اشتغال ۱۵۵۸ نفر و اختصاص ۲۷ درصد از کل اشتغال پروانه های بهره برداری صادره استان می باشد.

عملکرد سال ۹۵

در ۶ ماهه اول سال ۹۵ تعداد ۱۹۱ فقره پروانه بهره برداری با سرمایه گذاری ۲۸۴۷ میلیارد ریال، اشتغال ۲۰۳۱ نفر صادر گردیده است. پروانه های بهره برداری صنعتی صادره استان در ۶ ماهه اول سال ۹۵ در مقایسه با مدت مشابه سال قبل از لحاظ تعداد ۲۴ درصد، از نظر میزان سرمایه گذاری ۲۳ درصد رشد و از لحاظ اشتغال ۳ درصد کاهش داشته است. در بین پروانه های صادره استان در ۶ ماهه اول سال ۹۵، شهر مشهد با تعداد ۱۰۹ پروانه (۵۷ درصد از کل) و سرمایه ۱۴۹۲ میلیارد ریال، (۵۳ درصد از کل سرمایه استان)، بیشترین سهم را از کل سرمایه و تعداد در استان داشته است. در بین پروانه های صادره در ۶ ماهه اول سال ۹۵ در استان، بخش ساخت مواد و محصولات شیمیایی با اختصاص ۶۸۴ میلیارد ریال (۲۴ درصد) از کل سرمایه گذاری، بیشترین سهم را در بین صنایع داشته است. از مهمترین پروانه های شاخص صادره در سال ۹۵، میتوان به شرکت تولیدی و صنعتی سامد با سرمایه ۴۲۰ میلیارد ریال، نیک رز چناران با سرمایه ۲۵۲ میلیارد ریال و شرکت سرمایه گذاری صنایع مشارکتی طاها با سرمایه ۱۶۱ میلیارد ریال اشاره نمود.

❖ وضع موجود و عملکرد طرح های صنعتی:

- خراسان رضوی با بیش از ۷۵۱۲ طرح صنعتی با سرمایه گذاری حدود ۴۶ هزار میلیارد تومان و اشتغال حدود ۲۰۰ هزار نفر، از نظر تعداد پس از استانهای اصفهان، یزد و فارس رتبه چهارم، از نظر اشتغال پس از استانهای اصفهان و مرکزی در رتبه سوم و از حیث سرمایه گذاری در جایگاه هفتم (بعد از استانهای هرمزگان، بوشهر، خوزستان و کرمان) قرار گرفته است.

- ۷.۸ درصد تعداد طرح ها، و ۵.۶ درصد سرمایه گذاری کل کشور و ۷.۲ درصد اشتغال طرح های صنعتی کشور مربوط به استان خراسان رضوی است.

در سال ۹۴، ۱۳۵۹ فقره مجوز با سرمایه گذاری ۶۵۲۱۷ میلیارد ریال و اشتغال ۳۲۳۶۰ نفر صادر گردیده است. طرح های صنعتی صادره استان در سال ۹۴ در مقایسه با مدت مشابه سال قبل از لحاظ تعداد ۱.۳ درصد، اشتغال ۰.۴ درصد رشد و از نظر میزان سرمایه گذاری ۸ درصد کاهش را نشان می دهد.

در بین مجوزهای صادره طرح تولید استخراج کانه های فلزی سازمان توسعه و نوسازی صنایع معدنی ایران در شهرستان خواف با سرمایه ۲۹۹۸۵ میلیارد ریال، طرح تولید نفت گاز، روغن پایه و نفتای سبک شرکت گوهرتاب لعل سناباد در مشهد با سرمایه ۸۸۸۳ میلیارد ریال و طرح تولید گندله آهن شرکت فولاد اُخگر سرخس

با سرمایه ی ۸۳۹۷ میلیارد ریال به ترتیب بیشترین سرمایه را داشته اند که نمایانگر صدور جوازهای تاسیس جهت طرحهای صنعتی با سرمایه بالا در سال ۹۴ می باشد.

-در بین جواز تاسیس های صادره سال ۹۴ در استان، بخش استخراج کانه های فلزی با سرمایه گزاری ۳۸۶۰۱ میلیارد ریال و اختصاص ۴۰ درصد از کل سرمایه گذاری جواز تاسیس های صادره، بیشترین سهم را در بین صنایع داشته است.

-بیشترین اشتغال ایجاد شده در بین جواز تاسیس های صادره در گروه صنایع غذایی و آشامیدنیها با اشتغال ۹۶۶۷ نفر و اختصاص ۳۰ درصد از کل اشتغال جواز تاسیس های صادره استان می باشد.

-در سال ۹۴، شهر مشهد با اختصاص ۸۵۳ طرح (۶۳ درصد از کل) و ۳۲۶۵۳ میلیارد ریال از کل سرمایه (۴۹ درصد از کل)، رتبه اول را به خود اختصاص داده است.

عملکرد سال ۹۵

در ۶ ماهه اول سال ۹۵، تعداد ۷۱۰ فقره مجوز با سرمایه گذاری ۷۹۴۲۰ میلیارد ریال و اشتغال ۱۷۷۲۵ نفر صادر گردیده است طرح های صنعتی صادره استان در ۶ ماهه اول سال ۹۵ در مقایسه با مدت مشابه سال قبل از لحاظ تعداد ۱۵ درصد و از نظر اشتغال و سرمایه به ترتیب ۱۳ درصد و ۱۷۱ درصد رشد را نشان می دهد .

در ۶ ماهه سال ۹۵، شهر مشهد با اختصاص ۵۲۱ طرح (۷۳ درصد از کل) و ۴۳۲۹۲ میلیارد ریال از کل سرمایه (۵۵ درصد از کل)، رتبه اول را به خود اختصاص داده است.

در ۶ ماهه اول سال ۹۵، بیشترین سهم سرمایه گذاری در طرح های استان خراسان رضوی، مربوط به بخش استخراج کانه های فلزی بوده است که ۳۰۰۵۰ میلیارد ریال (۳۷ درصد) از کل سرمایه گذاری را به خود اختصاص داده است.

در بین طرح های صادره در سال ۹۵، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران با ۳۰۰۰۶ میلیارد ریال، شرکت راهیان کالای رایکا با سرمایه ۲۷۷۶۷ میلیارد ریال و سیما کاشی گلشن با سرمایه ۱۶۹۹ میلیارد ریال جزو شاخص ترین ها بوده اند.

❖ مقایسه میزان مصرف انرژی (برق و گاز):

- در سال ۹۴ میزان مصرف گاز در سطح استان ۸۴۹۰+ میلیون متر مکعب بوده که صنعت و معدن با مصرف ۱۶۰۷ میلیون متر مکعب ۱۹ درصد کل مصرف گاز استان را به خود اختصاص داده است.

- در سال ۹۴ میزان مصرف برق در سطح استان ۱۴۹۴۴ گیگا وات بر ساعت بوده که صنعت و معدن با مصرف ۳۶۶۵ گیگا وات بر ساعت ۲۴ درصد کل مصرف برق استان به خود اختصاص داده است.

عملکرد سال ۹۵

- در شش ماهه ابتدای سال ۹۵، میزان مصرف گاز در سطح استان ۴۴۰۷ میلیون متر مکعب بوده که صنعت و معدن با مصرف ۸۴۱ میلیون متر مکعب، ۱۹ درصد مصرف کل استان را به خود اختصاص داده است.

- همچنین میزان مصرف برق در سطح استان ۸۲۷۱ گیگا وات بر ساعت بوده که بخش صنعت و معدن با مصرف ۱۸۹۱ گیگا وات بر ساعت، ۲۲ درصد از کل مصرف را به خود اختصاص داده است.

❖ عملکرد کار گروه تسهیل و رفع موانع تولید:

در سال ۹۴ مجموعاً ۶۷ جلسه ستاد تسهیل (گروه کاری و کارگروه تسهیل و رفع موانع تولید) با حضور استاندار محترم و مسئولین استانداری تشکیل شده است در این جلسات ۳۵۸ پرونده رسیدگی شده و ۴۲۱ مصوبه صادر گردیده است و ۱۶۰ مصوبه اقدام و مابقی در دست اقدام می باشد .

عملکرد سال ۹۵

در ۶ ماهه اول سال ۹۵ مجموعاً ۵۵ جلسه ستاد تسهیل (گروه کاری و کارگروه تسهیل و رفع موانع تولید) با حضور استاندار محترم و مسئولین استانداری تشکیل شده است در این جلسات ۲۹۵ پرونده رسیدگی شده و ۳۸۰ مصوبه صادر گردیده است ۱۱۸ مصوبه اقدام و مابقی در دست اقدام می باشد .

عملکرد دستورالعمل بنگاههای کوچک و متوسط در خصوص تسهیلات ثابت و در گردش تا تاریخ ۹۵/۷/۴:

➤ تایید 84 طرح متقاضی تسهیلات ثابت به ارزش 169 میلیارد تومان و ابلاغ به بانک عامل (واحد های صنعتی)

➤ تایید 617 درخواست در گردش واحدهای فعال به مبلغ 857 میلیارد تومان و ابلاغ به بانک عامل(واحد های صنعتی)

❖ سرمایه گذاری خارجی :

در سال ۹۴، ۵ طرح صنعتی با مشارکت ۴.۳ میلیون دلاری سرمایه گذاران خارجی در استان به بهره برداری رسیده است. تولیدات این طرح ها شامل ، آب آشامیدنی بسته بندی شده ، برش انواع سنگ گرانیتی ، انواع مواد شوینده، درب و پنجره UPVC و آلومینیومی و سنگهای مصنوعی بوده و حجم کل سرمایه گذاری ۱۴۴ میلیارد ریال می باشد این طرح های صنعتی با مشارکت ۷۳ درصدی سرمایه گذارانی از کشورهای افغانستان و ترکمنستان به بهره برداری رسیده و برای ۸۳ نفر در شهرستانهای مشهد و فریمان ایجاد اشتغال مستقیم شده است .

در سال ۹۴ ، پس از صدور ۸ مجوز تاسیس صنعتی در زمینه های برش انواع سنگ گرانیتی، تولید لولا و مصنوعات فرفورژه، بسته بندی حبوبات و ادویه، فرآورده های لبنی ، تولید ماشین آلات آرد و غلات، لوازم خانگی، قطعات موتوری و پره های توربین برق از سوی سازمان صنعت، معدن و تجارت با اعطای هشت مجوز جدید سرمایه گذاری خارجی برای سرمایه گذارانی از کشورهای ایتالیا ، چین و افغانستان با سرمایه مصوب بیش از ۱۴ میلیون دلار توسط سازمان سرمایه گذاری و کمک های فنی و اقتصادی ایران موافقت گردیده است.

❖ وضع معافیت گمرکی ماشین آلات خارجی:

- در سال ۹۴ تعداد ۴۰۵ مجوز با ارزش ماشینآلات ۳۲۴ میلیون یورو و میزان معافیت ۲۰ میلیون یورو صادر گردیده است.

- ۳۲ درصد از ماشین آلات از لحاظ ارزش آسیایی ۶۸ درصد اروپایی می باشد .

- ۳۵ درصد از معافیت تعلق گرفته مربوط به ماشین آلات با مبدا آسیا و ۶۵ درصد مربوط به اروپا می باشد .

- ۳۷ درصد از تعداد مجوزهای صادره جهت معافیت گمرکی مرتبط باقاره آسیا و ۶۳ درصد ازقاره اروپا می باشد.

عملکرد سال ۹۵

- در ۶ ماهه اول سال ۹۵، تعداد ۱۸۷ مجوز با ارزش ماشین آلات ۱۳۰ میلیون یورو و میزان معافیت ۱۲ میلیون یورو صادر گردیده است.

- ۴۵ درصد از ماشین آلات از لحاظ ارزش آسیایی، ۳۳.۶ درصد اروپایی می باشد .

- ۳۹ درصد از معافیت تعلق گرفته مربوط به ماشین آلات با مبدا آسیا و ۶۱ درصد مربوط به اروپا می باشد .

- ۴۲.۸ درصد از تعداد مجوزهای صادره جهت معافیت گمرکی مرتبط باقاره آسیا و ۵۷.۲ درصد ازقاره اروپا می باشد.

❖ عملکرد گواهی و پروانه های تحقیق و توسعه و جواز و پروانه واحد فنی ومهندسی :

- در سال ۹۴، تعداد ۵۰ فقره گواهی و پروانه ی تحقیق و توسعه و تعداد ۷۰ فقره جواز تاسیس و پروانه فنی مهندسی صادرگردیده است. رشد گواهی و پروانه تحقیق و توسعه نسبت به مدت مشابه سال قبل ۱۶۳ درصد و رشد جواز و پروانه واحد فنی ومهندسی ۱۱۲ درصد می باشد.

عملکرد سال ۹۵

- در ۶ ماهه اول سال ۹۵، تعداد ۲۲ فقره گواهی و پروانه ی تحقیق و توسعه و تعداد ۲۴ فقره جواز تاسیس و پروانه فنی مهندسی صادرگردیده است که نسبت به مدت مشابه سال ۹۴ به ترتیب ۴ درصد و ۱۱ درصد کاهش را نشان می دهد.

معدن

*وضع موجود و عملکرد بخش معدن :

- در استان خراسان رضوی تاکنون ۴۵ فقره گواهی کشف معتبر و با میزان ذخیره ۳۵ میلیون تن صادر شده است. همچنین ۸۰۵ پروانه بهره برداری معدنی با ذخیره ۲.۸ میلیارد تن و استخراج اسمی ۲۶ میلیون تن توانسته است زمینه اشتغال ۹۰۵۹ نفر را با میزان سرمایه گذاری ۴۷۹۰۳ میلیارد ریال فراهم نماید.

- در سال ۹۴ تعداد ۷۰ فقره پروانه بهره برداری معدن با میزان سرمایه گذاری ۶۳۷.۷ میلیارد ریال و اشتغال ۵۸۴ نفر صادر گردیده است. که از نظر تعداد ۶۲ درصد، از نظر سرمایه گذاری ۱۴۲ درصد، از نظر اشتغال ۷۳ درصد رشد داشته است.

عملکرد سال ۹۵

- در ۶ ماهه سال ۹۵ تعداد ۲۸ فقره پروانه بهره برداری معدن با میزان سرمایه گذاری ۱۸۹ میلیارد ریال و اشتغال ۲۶۰ نفر صادر گردیده است. که از نظر تعداد ۳ درصد و از نظر اشتغال ۷ درصد رشد داشته اما از نظر سرمایه گذاری ۲۴ درصد نسبت به مدت مشابه سال قبل کاهش داشته است.

تجارت خارجی

* عملکرد بخش تجارت:

صادرات (سال ۹۴)

در حوزه تجارت عمده صادرات استان به ۵ کشور اصلی افغانستان، ترکمنستان، عراق، تاجیکستان و امارات محدود شده است، اقلام عمده در سبد صادراتی استان عمدتاً اقلام متنوعی نظیر زعفران، سیب زمینی، سیمان، شیرینی و شکلات، رب و تخم مرغ و ... است. لذا قیمت هر تن کالای صادراتی استان به لحاظ ارزشی ۱۶۱ درصد کشور می باشد (متوسط قیمت هر تن کالای صادراتی استان ۷۴۱ دلار و کشور ۴۶۱ دلار) است.

* سهم استان به لحاظ وزنی ۲ درصد و ارزشی ۴ درصد از کشور می باشد.

به دلیل بی نصیب بودن استان از گروه کالاهای عمده صادراتی کشور نظیر میعانات گازی و پتروشیمی است. اولویت حمل کالای صادراتی در کشور دریایی و زمینی است، لکن عمده صادرات استان به مقصد کشورهای آسیای میانه به صورت ریلی انجام می شود.

از این رو تنوع بخشی به تولید و ارتقاء سطح مشارکت با کشورهای (صنعتی) به جای کشورهای (سنتی)، تقویت و توسعه مبادی رسمی تجارت و حذف واسطه ها و مبادی غیر رسمی، تاکید بر سرمایه گذاری خارجی با دید صادراتی، تمرکز بر تولیدات های تک، بکارگیری منابع ارزی در توسعه صادرات و تقویت خطوط حمل و نقل (هوایی و ریلی و جاده ای) از راهکارهای مورد نیاز جهت تقویت صادرات استان می باشد.

صادرات غیر نفتی استان در سال ۹۴ در مقایسه با مدت مشابه سال قبل از نظر وزنی ۳ درصد کاهش و از نظر ارزشی ۹ درصد کاهش را نشان می دهد.

- از کل ارزش صادرات استان ۴۹ درصد به کشور افغانستان و ۲۷ درصد به کشورهای آسیای میانه و ۱۵ درصد به کشورهای عربی و مابقی به سایر کشورها صورت پذیرفته است.

- در سال ۹۴ وزن صادرات استان ۲۲۰۶ هزار تن و به ارزش ۱۶۷۰ میلیون دلار بوده است که از نظر وزنی ۳ درصد و از نظر ارزشی ۹ درصد نسبت به مدت مشابه سال قبل کاهش داشته است. (صادرات خدمات فنی مهندسی ۵۰ میلیون دلار و صادرات استان از سایر گمرکات ۱۸۰ میلیون دلار بوده است با احتساب موارد فوق جمع صادرات استان در سال ۹۴، ۱۹۰۰۰ میلیون دلار می باشد)

- واردات استان در سال ۹۴ در مقایسه با مدت مشابه سال قبل از نظر وزنی ۴۴ درصد و ارزشی ۳۳ درصد کاهش را نشان می دهد .

عملکرد سال ۹۵

طی ۶ ماه اول سال ۱۳۹۵ مقدار ۱۰۳۴ هزار تن کالا به ارزش ۷۶۱ میلیون دلار از گمرکات استان به کشورهای هدف صادر گردیده است.

صادرت استان طی این دوره از نظر وزنی ۱ درصد و از نظر ارزشی ۷ درصد کاهش را نسبت به سال گذشته نشان می دهد . طی دوره مزبور صادرات استان خراسان رضوی ۴ درصد سهم ارزشی صادرات کشور را به خود اختصاص داده است .

واردات استان طی این شش ماه به میزان ۱۸۷ هزار تن کالا به ارزش ۱۶۶ میلیون دلار بوده است که در مقایسه با سال گذشته از نظر وزنی ۱۳ درصد و از نظر ارزشی ۶ درصد کاهش داشته است . طی دوره مزبور واردات استان یک درصد سهم ارزشی و وزنی از واردات کشور را به خود اختصاص داده است .

متوسط قیمت هر تن کالای صادراتی استان ۷۶۳ دلار و کشور ۳۶۷ دلار است ، نسبت متوسط قیمت هر تن کالای صادراتی استان به کشور ۲۰۸ درصد میباشد

تراز بازرگانی استان در ۶ ماهه اول سال ۵۹۵ میلیون دلار مثبت میباشد.

ارزش صادرات استان ۲۳ درصد به کشورهای آسیای میانه ، ۵۵ درصد به کشور افغانستان ، ۷ درصد به کشورهای عربی حوزه خلیج فارس و ۴ درصد به کشورهای اروپایی اختصاص داشته است .

مهمترین کشورهای هدف صادراتی استان کشورهای افغانستان ، ترکمنستان ، امارات متحده عربی ، عراق ، تاجیکستان ، اسپانیا ، قزاقستان ، چین ، ازبکستان و قرقیزستان و هنگ کنگ می باشند.

کشورهای امارت متحده عربی ، جمهوری کره ، پاکستان ، ترکیه ، ازبکستان ، چین ، افغانستان ، ترکمنستان ، آلمان و هلند ، نیز مهمترین کشورهای شریک وارداتی استان میباشند.

ثبت سفارشی واردات انجام گرفته طی پنج ماهه اول سال ۹۵ در مجموع ۴۹۳ میلیون دلار می باشد که نسبت به سال قبل ۱۸۱۰ درصد از نظر ارزشی کاهش داشته است و نزدیک به ۲ درصد سهم کشوری را بخود اختصاص داده است.

متوسط قیمت هر تن کالای وارداتی استان نیز ۷۵۶ دلار و کشور ۱۲۹۲ دلار است ، نسبت متوسط قیمت هر تن کالای وارداتی استان هم به کشور ۵۹ درصد میباشد.

اهم نکات قابل ملاحظه در حوزه تجارت بازار هدف صادراتی استان

یکی از دلایل اصلی کاهش صادرات استان علیرغم افزایش صادرات کشور وجود مسائل و مشکلات اقتصادی و حمل و نقلی با کشورهای آسیای میانه (که در ذیل به آن اشاره شده است) به ویژه تاجیکستان ، ازبکستان و ترکمنستان که از کشورهای مهم بازار هدف استان بوده اند ، می باشد .

متأسفانه باتوجه به این مشکلات سهم استان از صادرات به این کشورها از رقم بالای ۳۰ درصد به ۲۳ درصد در شش ماهه سال جاری کاهش پیدا نموده است ، که لزوم اتخاذ تدابیر فوری در بر طرف کردن مشکلات مذکور (به ویژه در زمینه قرداد های حمل و نقل جاده ای و استفاده بیشتر از حمل و نقل ریلی و یا استفاده از سایر کشورها بجهت ترانزیت کالا به کشورهای حوزه CIS) و نیز جایگزینی بازارهای هدف صادراتی به منظور پوشش میزان کاهش سهم صادرات بازار های اشاره شده ضروری بنظر میرسد.

آسیای میانه:

تداوم رکورد در حوزه CIS و استمرار کاهش ارزش پول ملی کشورهای منطقه در مقابل دلار و افت محسوس قدرت خرید جامعه هدف صادراتی استان ، عدم وجود نمایندگی ها و مراکز عرضه مستقیم برند های ایرانی ، هزینه های بالای حمل و نقل صادرات کالا از ایران ، حضور بیشتر ترکیه در این کشور ها باعث کاهش صادرات استان به این کشور ها گردیده است .

بعلاوه اینکه باید به عوامل دیگری همچون کاهش ارزش روبل که صادرات روسیه را به این بازار تسریع نموده ، لغو حقوق بازرگانی و تعرفه های گمرکی بین اعضای اتحادیه گمرکی اروسیا که امکان رقابت سایر کشور های غیر عضو را با این کشور ها سخت می نماید ، نیز اشاره نمود

تاجیکستان : در خصوص تاجیکستان با توجه بعلاوه موضوعات ذکر شده بالا ، افزایش ظرفیت های تولیدی این کشور ، تاثیر حواشی مسائل سیاسی بین دو کشور از جمله سختگیری های جدید گمرک آن کشور در خصوص درج مشخصات کالاها بصورت تاجیکی و اسکن اظهار نامه های وارداتی و بهانه گیری در خصوص کیفیت کالاهای ایرانی و همچنین افزایش ۱۸ درصدی تعرفه های گمرکی و ۸۱ درصدی مالیات ، موضوع کاهش صادرات را تشدید کرده است.

در این خصوص پیشنهاد میگردد :

- ۱- کمیته ویژه ملی با محوریت وزارت امور خارجه در جهت توسعه همکاری های گمرکی ، بازرگری و رفع موانع تعرفه ای و غیر تعرفه ای و حمایت جدی از صادرکنندگان کشور تشکیل گردد.
- ۲- اختصاص یارانه ویژه در جهت توسعه صادرات ماشین آلات صنعتی به تاجیکستان.

ترکمنستان :

در خصوص این کشور هم علاوه بر موضوعات ذکر شده (مانند کاهش شدید ارزش منات) برای حوزه آسیای میانه، اعمال محدودیت های تردد کامیون ها در مرز و عدم بهره مندی استان از تمامی ظرفیت های مرزهای سرخس و باجگیران ، رویکرد این کشور به کالاهای دارای فناوری نانو و راه اندازی برخی بخش های تولیدی مانند سیمان و توجه ویژه دولت ترکمنستان به فراهم سازی امکانات میزبانی مسابقات جام ملت های آسیا از عمده دلایل افزایش روند کاهشی صادرات می باشد.

نکته حائز اهمیت : اخیرا ترکمنستان بدون در نظر گرفتن توافقات قبلی اقدام به افزایش یکبار ه عوارض عبور ترانزیتی وسایط حمل و نقل ایرانی(که از مقصد ایران به کشور ثالث از خاک این کشور عبور می نماید) نموده است که قطعا این موضوع مشکلاتی را جهت صادرات کالا به سایر کشورهای آسیای میانه بوجود خواهد آورد.

قزاقستان :

رشد صادرات به قزاقستان بیشتر متاثر از افزایش صادرات خشکبار (خرما ، پسته ...) که از تیرماه به بعد افزایش یافته است و با عنایت به برگزاری نمایشگاه اختصاصی ایران در چیمکنت قزاقستان در مهرماه و انعقاد قرارداد های جدید با طرف های تجاری آن کشور امید می رود در شش ماهه دوم نیز تدام داشته باشد.

عراق:

کم توجهی به مقررات و استانداردهای مورد درخواست عراق و سخت گیری بیش از حد عراق در ورود کالاهای ایرانی منجمله درخواست گواهی مبدا با تایید سفارتخانه آن کشور در ایران، ممنوعیت ورود سیمان، هندوانه ، خریزه ، طالبی ، سیب زمینی به این کشور بدلیل کفایت تولید داخل و حمایت از کشاورزان عراقی و همچنین حضور پرننگتر ترکیه در بازارهای عراق از عمده ترین دلایل کاهش صادرات به این کشور می باشد.

نکته حائز اهمیت اینکه با توجه به رویکرد عراق در سرمایه گذاری در صنایع پایین دستی و تولید کالاهای مصرفی ، ضروریست تغییر رویکرد لازم در چگونگی صادرات به این کشور از صرفا کالاهای مصرفی به واسطه ای و سرمایه گذاری در میان مدت مد نظر قرار گیرد.

افغانستان :

رشد صادرات به افغانستان بیشتر مربوط به برخی اقلام صادراتی استان در شش ماهه اول سال جاری همچون سیب درختی به دلیل اعطای امتیاز بمنظور معافیت های گمرکی موز ، پیه صنعتی به عنوان ماده اولیه تولید صابون در واحد های تولیدی افغانستان (که جایگزین برخی از محصولات صابون تولیدی کشور و استان نیز شده است) ، زعفران در بسته بندی بالای ۳۰ گرم که بنظر میرسد بمنظور بسته بندی در احجام کوچکتر و صادرات نهایی از افغانستان و مصنوعات پلاستیکی و کفپوش و موکت که از کیفیت مناسبی برخوردار است میباشد.

هچنین موضوع موافقت انجام گرفته در خصوص ورود شش قلم کالا از کشور افغانستان با ۷۰ درصد معافیت سود بازرگانی توسط مرز نشینان می تواند بر مراودات تجاری آینده دوکشور تاثیر مثبتی داشته باشد.

اهم نکات قابل ملاحظه در حوزه واردات استان

پاکستان:

اقدام وزارت جهاد کشاورزی در محدود کردن واردات برخی اقلام کشاورزی منجمله برنج به منظور حمایت از تولید داخلی یکی از دلایل عمده کاهش واردات از پاکستان می باشد.

افغانستان:

از دلایل مهم افزایش واردات از این کشور ورود بیشتر محصولات کشاورزی مانند دانه کنجد خام به عنوان مواد اولیه برخی از واحدهای تولیدی صنایع غذایی و انواع حبوبات (ماش ، عدس ، لوبیا) همزمان با فصل برداشت این محصولات در افغانستان و ترجیح تجار و بازرگانان به واردات از افغانستان در این زمان می باشد.

همچنین موضوع موافقت انجام گرفته در خصوص ورود شش قلم کالا از کشور افغانستان با ۷۰ درصد معافیت سود بازرگانی توسط مرز نشینان می تواند از دلایل دیگر افزایش واردات از این کشور باشد.

سوئیس:

بخش قابل توجهی از کالاهای چون ذرت ، گندم و دانه سویا و کنجاله از کشور وارد میشود ، البته کشور سوئیس خود تولید کننده این محصولات نیست و بعنوان کشور ذینفع عمل مینماید.

نظر به اینکه در حال حاضر باتوجه به دستورالعمل وزارت جهاد کشاورزی واردات گندم محدود گردیده است این امر سبب کاهش واردات از کشور سوئیس شده است.

قزاقستان:

با توجه به اینکه بیشترین اقلام از محصولات وارداتی از این کشور گندم می باشد و از طرفی با محدودیت واردات آن به دلیل افزایش تولید داخلی مواجه هستیم به همین سبب این امر باعث کاهش واردات از قزاقستان شده است.

بازرگانی داخلی

*وضع موجود واحدهای صنفی استان :

- کل واحدهای صنفی استان ۲۱۵۴۸۵ فقره می باشد ، که از این تعداد حدود ۱۹۲ هزار واحد دارای پروانه کسب می باشد . که ۱۷ درصد آنها تولیدی ، ۴۹ درصد توزیعی و ۱۶ درصد خدماتی می باشد .

- سهم کل واحدهای صنفی استان از کشور ۷/۸ درصد ، واحدهای تولیدی ۶/۷ درصد ، توزیعی ۸ درصد و خدماتی ۸ درصد می باشد .

عملکرد سال ۹۵

تعداد پروانه های صادره و تمدیدی در ۶ ماهه اول سال ۹۵ ، ۱۱۷۵۳ فقره بوده است که نسبت به مدت مشابه سال قبل ، ۱۲۰ درصد رشد را نشان میدهد . همچنین در ۶ ماهه اول سال ۹۵ ، تعداد ۲۱۴ فقره پروانه کسب ایثار گران صادر گردیده است .

فرش

* عملکرد حوزه فرش سازمان در سال ۹۴

- بازدید ریاست مرکز ملی فرش ایران از منطقه صالح آباد و شرکت در جلسه بخشداری شهرستان
- بازدید ریاست مرکز ملی فرش ایران از مجتمع های تولید فرش در مشهد
- برگزاری دوره آموزشی تور لیدرها
- برگزاری نمایشگاه فرش استان
- رونمایی از نشان جغرافیای فرش مشهد و کاشمر
- برگزاری مسابقه طراحی در سطح استانهای خراسان رضوی و جنوبی که خراسان رضوی به عنوان استان معین انتخاب گردید
- برگزاری المپیاد دانش آموزی و دانشجویی کشور در خراسان رضوی
- اخذ تسهیلات جهت توسعه صنعت فرش (معرفی به بانک) در دوازده ماه ۹۴، ۳۳۷۰۰۰ میلیون ریال بوده است
- شناسایی بافندگان و صدور کارت بافندگی ۱۸۱۸ نفر بوده است
- صدور پروانه تولید به تولید کنندگان فرش ۳۸ مورد بوده است
- قالببافان معرفی شده به شعب سازمان تامین اجتماعی ۳۴۴ نفر بوده است
- میزان صدور پروانه تولید غیر متمرکز ۳۱ مورد بوده است.

عملکرد سال ۹۵:

در ۶ ماهه اول سال ۹۵

- شناسایی بافندگان و صدور کارت بافندگی: ۳۱۵ نفر.
- صدور پروانه تولید به تولید کنندگان فرش: ۴ فقره (۱۲ فقره تمدید)
- قالببافان معرفی شده به شعب سازمان تامین اجتماعی: ۱۳۹ نفر.
- میزان صدور پروانه تولید غیر متمرکز: ۴ فقره (۱۰ فقره تمدید)

نظارت و بازرسی

* عملکرد حوزه نظارت بازرسی سازمان

- بازرسی های انجام شده از واحدهای صنفی استان ۳۶۶۹۳۰ فقره و غیر صنفی ۹۴۱۴۴ فقره بوده است
- پرونده های متشکله در سال ۹۴ تعداد ۳۸۳۳۰ فقره که این تعداد نسبت به سال قبل ۱۵ درصد افزایش داشته است

- زمان رسیدگی به شکایات از ۱۴ روزه به ۱۰ روز کاهش داشته است
- بروز رسانی بانک اطلاعات قیمت و نظارت بر قیمت کالاها که در سطح استان بیش از ۱۰۰ درصد انجام شده است.

- در رسیدگی به پرونده های شاکیان مبلغ ۱۱ میلیارد ریال به آنها عودت داده شده است
- بیشترین شکایات در گروه کالا و خدمات عبارتند از:

کالا	خدمات
آرد و نان: ۳۱۴۹	مشاورین املاک: ۲۸۲
میوه و سبزی: ۲۲۲۰	آرایشگاه مردانه: ۲۴۶
انواع شیرینی: ۱۲۱۷	کمیسیون نمایشگاههای خودرو: ۱۸۵
انواع پوشاک: ۱۲۱۷	پارکینگ شهری: ۱۷۳
غذاهای رستورانی: ۴۸۷	نرخ حمل نقل درون شهری: ۱۷۳
سایر کالاها: ۹۴۶۱	سایر خدمات: ۱۸۶۹

- عملکرد سال ۹۵

در ۶ ماهه اول سال ۹۵، تعداد ۴۶۲۲ گشت مشترک با دستگاه های مرتبط با حوزه نظارت و بازرسی، تعداد ۱۴ کارگاه آموزش مجریان نظارت بر بازار و تعداد ۲۳۴۳۴۵ بازرسی در خصوص طرح های نظارتی ویژه انجام شده است.

در راستای سیاستهای اقتصاد مقاومتی (بند ۲۳) برنامه های عملیاتی مبارزه با کالای قاچاق سازمان به شرح ذیل تدوین شده است:

- تهیه و اجرای طرح های نظارتی کالاهای اولویت دار هر فصل یک طرح عملیاتی
- برگزاری گشت های تخصصی کارگروه حمایت از تولید و نظارت بر گردش کالا با مشارکت و همفکری بخش خصوصی (تجار، بازاریان، تشکلهای صنفی و..) به صورت ماهیانه حداقل یک نشست و اجرای مصوبات در زمان پیش بینی شده
- برگزاری دو کارگاه آموزشی جهت مسئولین ، کاشفین و سایر بخشهای مرتبط با قاچاق کالا با هدف بروز رسانی اطلاعات
- برگزاری گشت های مشترک با دستگاههای متولی امر مبارزه با قاچاق کالا بصورت ماهانه ۱۵ گشت و در طول هر فصل ۴۵ گشت
- تهیه گزارش کارشناسی هر فصل حداقل یک گزارش با هدف ریشه یابی و تحلیل بروز قاچاق کالا در استان